

Wulbrandus Adolphus Robbig ab Hallerspring Johannes Hollmann

Disputatio Iuridica De Inventario Heredum,

Rostoch: Kilius, 1658

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn735191646>

Druck Freier Zugang

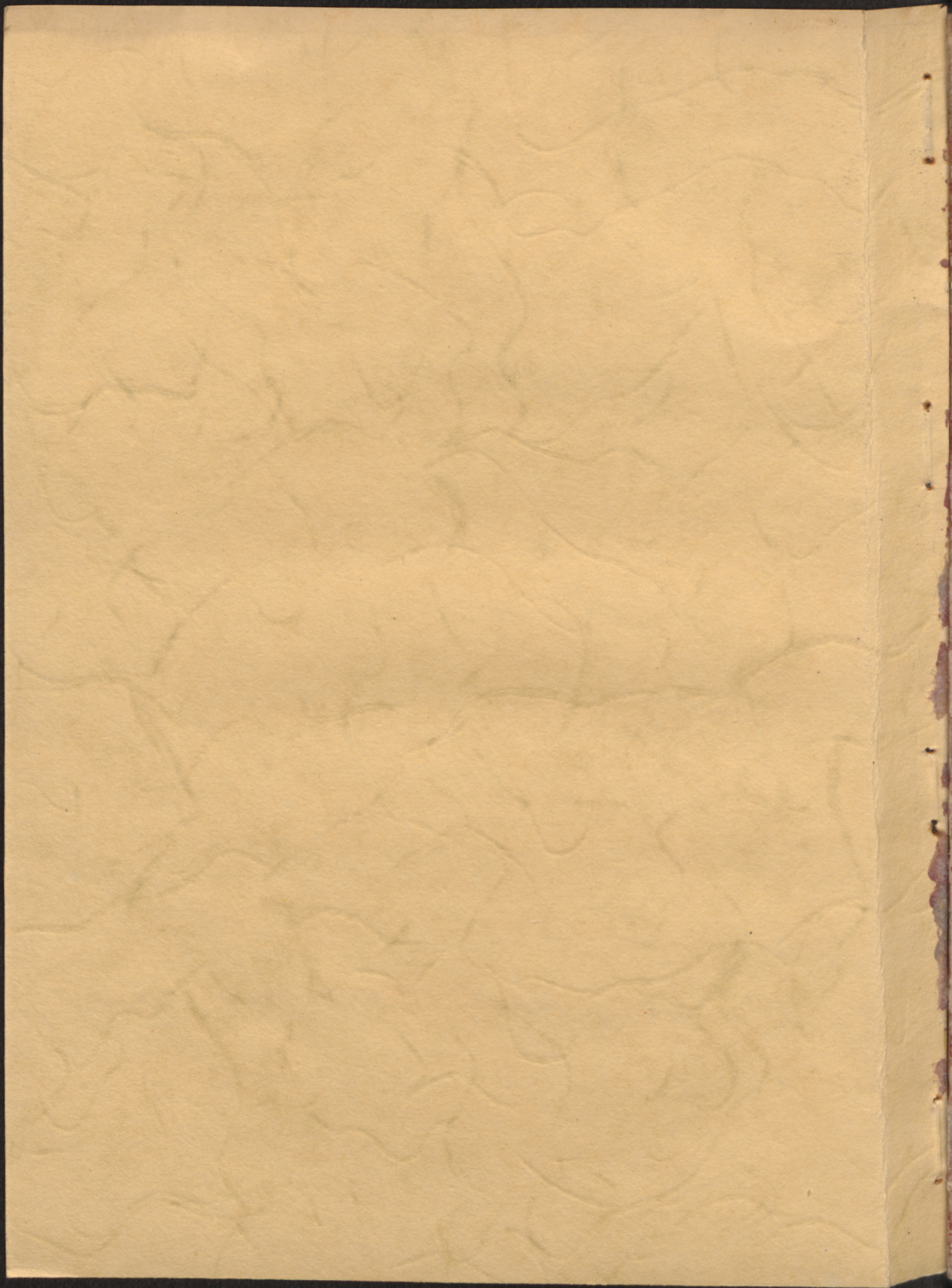
Aufzeichnung des Erbes
(Testament)

R u jur. 1658.

Wüllerau Adolf Robbignio, Praes

Johannes Holmann, Resp.

2157.

30
16

DISPUTATIO JURIDICA
De
INVENTARIO
HEREDUM,

Quam
Adjutore DEO
Consensu & Permissu

Nobilissimæ ac Amplissimæ Facultatis
Juridicæ in celeberrima Rostochiensis
Academia.

PRÆSIDE

WULBRANDO-ADOLPHO
ROBBIGIO, ab Hallerspring
J. U. C.

Eruditorum Censuræ subjecit

JOHANNES Holman / Hervord. Westph.
Horis contyctis
ad diem 13. Martij

ROSTOCH, *M. B. Zurbieden*

Typis Hæredum NICOLAI KILII, Acad. Typ.
ANNO MDC LVIII.

1658

DISPUTATIO JURIDICA

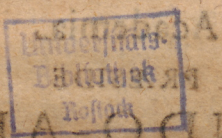
DE

INVENTARIO
HEREDITARIO

DEO

Consensu & Permissu

Nobilissimae ac Amplissimae Facultatis
Juridicae in celeberrimo Rostochensi

WILBRAND ADOLPHO

ROBIGNIO, ad Disputationem

J. C. C.

Eruditionis Cantus Libellus

JOHANNES SOLMANN HAYWARD, Welfpha

Hofis conscribit

ad diem 13 Martij

ROSTOCK

Typis Hereditariis NICOLAI KILLII, Aed. Typ.

ANNO MDCLVIII.

AD JUVANTE JOVA.

Præloquium.

Notum est ex jure Digestorum, quod ex suscepta hereditate ad omnia onera hereditaria oriatur obligatio; quamvis vires hereditarias excedant *l. 33. ff. solut. matr. l. 8. ff. de acq. vel amitt. hered.* semel enim heres factus, ex postfacto ductus pœnitentiâ heres esse non desinit. *l. 4. C. d. repud. vel abst. hered. Schneidevv. ad § Extraneis Inst. de hered. qualit. & differ. n. 4.* Nam qui adit hereditatem, cum creditoribus defuncti, cujus personam repræsenteat *Nov. 48. inpr. quasi contraxisse videtur l. 3. §. fin. ff. quib. ex caus. in poss. §. 5. Inst. de obl. quæ ex quasi contr.* Hoc quia valde durum erat, majorem solvere, quam accepisse summam *arg. l. 78. ff. de leg. 1. & l. 70. de leg. 2.* Imo tanto subjacere periculo, jus deliberandi, cui certa tempora præstituta sunt, introductum est, intra quæ; ne quis ex præcipitatâ deliberatione, cujus comes solet esse pœnitentia, ex latenti ære alieno damno afficiatur; in vires hereditarias inquirere licitum est, an expediat adire potius hereditatem, nec ne. *l. 2. ff. & l. 19. junct. l. fin. §. & hæc quidem C. de jure delib.* Cum vero insuper deliberantes facillimè impingere poterant, quippe cum hæreditas sæpissime ab ipitio lucrosa appareat, quæ postmodum satis onerosa adeuntibus contingit, quæ etiam ab ipso Imp. Justiniano in *§. 6. instit. de hered. qualit. & differ.*

differ. & in l. fin. §. 14. C. de iur. delib. vetus gravamen dicitur, Idcirco deinde tutius & plenius beneficium inventarii superinductum est, quod ipsum æquissima & nobilissima constitutio dicitur *in §. 5. & 6. Inst. de hered. qualit. & differ.* quæ extat *in l. fin. C. d. iur. delib.* De cujus confectione & usu scripserunt, *ANGELUS de PERUSIO, FRANCISCUS de PROCELLINIS, GUIDO PÆ, JOHANNES CORASIUS, ROLANDUS à VALLE, SEBASTIANUS MONTICULUS, PHANUCIUS de PHANUCIIS,* & remissivè plures alii *Dd.* quos vid. *apud Bechtoldum in loc. comm.* ad vocem Inventarii. Cujus Nobilitas & in foro quotidiano utilitas & nos, quædam de inventario breviter delinerare induxit, quod dum facimus, Divinam faventiam imploramus, ut nostro proposito velit assistere.

Tb. I.

Etymologia.

Definitio.

Inventarium ab inveniendo dictum; puta quod res hereditariæ in eo descriptæ reperiantur, *per l. fin. C. arbitr. tutel. Hillig. in Donnell. lib. 7. c. 3. lit. D.* aptè sic describi posse arbitramur, quod sit legitima rerum, tempore mortis defuncti, in hæreditate reperitarum annotatio, & in scripturam redactio. Hanc descriptionem *ex l. fin. C. d. iur. delib.* tueri posse statuimus, cui etiam haud immerito hujus juris origo ascribitur, quæ à *Dd. inter quinquaginta constitutiones novas Justiniani* refertur, *Salyc. in l. in imponenda 6. C. ad l. Falcid. Phanuc. d. Phanuc. fol 3. n. 7.*

Tb. II.

Porro inventarium vel respicit causam pupillarem, similiumq; personarum vel heredum; quod tutorem in annotandis rebus pupillaribus concernit, propriè dicitur descriptio bonorum seu reperiitorium *in l. 7. pr. ff. de administr. tutel. & l. 1. §. 3. de tutel. & ration. distr.* quod ita necessarium, est ut si tutor illud neglexerit, in dolum incidat *d. l. 7. ad* quod tamen nostram descriptionem non extendimus, sed quod heredes tangit, restringimus.

Tb. III.

Causa eff. remot.

Cujus causa Efficiens remota proculdubio est Imp. Justinianus. Hic enim saluberrimam hanc constitutionem ad removendam omnis fraudis & alienationis suspicionem & dubietatem novâ planè sanctione *l. fin. C. d. iur. delib.* in heredum favorem, huma-

humanitatis ratione ductus, introduxit, quamvis per consequentiam etiam creditoribus profit. Proxima autem est ipse defuncti *Proxima*. heres, dummodo sit major 25. annis; alias enim gaudet restitutionis beneficio; & succedat in universum jus, quod defunctus habuit juxta *l. 24. ff. d. v. s.*

Th. IV.

Diximus *Thef. 2.* de ea inventarii specie nos acturos, quæ *subjectum* concernit heredem, videndum igitur jam erit, qui illi sint, quibus conficiendi inventarii necessitas incumbit, ubi dicendum est, quod omnibus tam suis quam Extraneis, tam ex tabulis, quam ab intestato, tam de jure Civili, quam prætorio venientibus conducatur uti *ex l. fin. §. 1. C. d. jur. delib.* satis convincitur, & nihil refert directo an per obliquum heredes instituti sint; tam fiduciarius, quam fideicommissarius universalis sit. Nam contingere potest, ut tota hæreditas penes fiduciarium remaneat, vel ob conditionis fideicommissio adjectæ defectum, vel si etiam fideicommissarius nollet eam sibi restitui.

Th. V.

Ecclesiam etiam ex aditione hæreditatis rectè obligari posse statuimus, quamvis multi *Ed.* contrariam foveant sententiam, opinantes, illam ad onera de jure civili non obligari, ipsi tamen, si qua læsa reperiat subveniri remedio restitutionis, quomodo verò hæc coherent, non videmus; Ideoq; rectius dicendum videtur, Ecclesiam non sentire aliquod incommodum, dummodo servet formam à lege præscriptam, quam etiam necessariò servare tenetur, uti exinde satis constat, Quod exceptio non numeratæ pecuniæ non detur, nisi forma ejus debito modo sit custodita, adeoq; nec profit Ecclesiæ, si illam intra biennium proponere neglexerit *c. si cautio X. d. fid. instr. & c. 1. d. nov. oper. nunciat.* Princeps quatenus adeundo hereditatem obligetur ad faciendum inventarium in conflictu videbimus.

Th. VI.

Sunt insuper quædam personæ ab hoc munere inventarii immunæ, ut Legatarius & donatarius, hi enim Lucrum merum capiunt, nec de ære alieno tenentur *l. 36. ff. d. leg. 2. & l. 32. ff. mandati*, nec sunt heredes, quia ex titulo speciali rem hæreditariam nanciscuntur. Item pupillus, Furiosus, Fatuus & similes. Fiscus

quoq; quatenus non succedit ut heres, sed in bona vacantia, quæ talia, omni ære alieno deducto, dicuntur. *l. ii. ff. d. jur. fisci*. Pater etiam *ex l. 6. §. 2. junctâ l. fin. §. 4. in fin. C. d. bon. que lib.* excusatur à rationib; reddendis ideoq; & ab inventario solenni, non tamen à bonorum descriptione *Mynsing. obs. 93. Cent. 2. Rauchbar. part. 1. quæst. 39. n. 32. Arnold. Vinn. Select. jur. quæst. l. 2. c. 16. in pr. Gozadin. Conf. 99. Boer. Decis. 61. Decius Conf. 249. n. 10.* Mater vero legi inventarii subiecta censetur *Carpz. p. 2. C. 10. D. 13. & C. ii. Def. 5. & 7. ut & Noverca; quod etiam de milite statuendum esse censemus per Nov. i. c. 4. §. fin.*

Tb. VII.

Objectum.

Materia circa quam inventarium versatur, sunt res omnes, quas defunctus tempore mortis habuit, tam corporales quam incorporales, tam mobiles quam immobiles, etiam debita in nominibus, consistentia, cum instrumentis, quibus probantur *Schulden/und die darüber haltende briefliche Urkunden Phanuc. de Phanuc. fol. 8. n. 62. & 63.* Item res depositæ, commodatæ vel pignori datæ per heredem inventario sunt inserendæ: quippe cum heredi respectu harum rerum petitio hereditatis detur *l. 18. §. fin. junctâ l. 19. in pr. ff. d. petit. hered.* Facit etiam quod hæ res dicantur in hereditate repertæ *l. 4. §. 1. in fin. ff. de adq. vel amit. poss.* Agri vectigales & Emphyteutici cum eorum fructibus, qui post mortem accesserunt, tutius in inventario annotandi quam omittendi veniunt. Quid vero dicendum sit quæritur, si una vel plures res omissæ reperiantur, an in totum vitietur inventarium? Quod si dolus non potest probari, negandum censemus, qui vero convictus reperitur, duplum restituere tenetur *d. l. fin. §. 10. d. jur. delib.* Hodie solet heres protestationem adnectere usitatissimam, quod curaverit describi omnes res quas scivit esse defuncti, & si quæ omissæ in eo reperiantur, aut contingat alias reperiri, quam primum illud cognitum habuerit, velit eas apponere, & è contrario non apponendas apposiras velit pro non scriptis haberi *Vvesenb. d. l. n. 15.*

Tb. VIII.

Forma interna.

Forma externa.

Forma inventarii est vel interna, vel externa. Interna consistit in ipsa annotatione rerum mortis tempore in hereditate repertarum, tum etiam in heredis, vel si scribere ignorat, tabellionis subscriptione *d. l. §. 2.* Externa versatur circa quædam requisita

quisita, quorum (i.) in Legitimo; tum inchoationis quod est 30. dierum; tum perfectionis quod est 60. dierum; temporis termino est occupatum, nisi res alio loco sitæ sint, tunc enim totus annus conceditur *l. fin. §. 3. C. de jur. delib.* quod tempus à die scientiæ currit, & ex apertura tabularum computari debet, ut constat *ex d. l. fin. §. 1. ibi. intra trium mensium spatium, ex quo ei cognitum fueris.*

Tb. IX.

Porro Secundum requisitum respicit personas, quæ vel sunt principales vel minus principales. Principales sunt inventarium facientes, ut ipse heres vel ejus procurator, præsertim si extra civitatem res sitæ sint *d. l. fin. §. 3. in fin.* Minus principales verò sunt, quibus præsentibus inventarium conficitur, ut Tabellio *d. l. fin. §. 2.* Cum vero solis tabulariis, quantum ad hoc, non credatur, insuper duo testes requiruntur, ubi enim numerus testium expresse non adjicitur duo sufficiunt *l. 12. ff. testib. Roland. à Valle part. 3. quest. 18. de inventario* qui heredem cognoscant (quod hic in inventario speciale est, in aliis enim actibus, ubi testes requiruntur, hoc non desideratur) & subscriptioni, à speciali tabellione ad hoc adhibito factæ, pro herede literarum ignaro intersunt *d. §. 2. l. fin. vers. si ignarus,* Heres insuper in casum ubi scribere nescit venerabile signum crucis, ad excludendam omnem fraudis & occultationis suspicionem subscriptioni præponat, necesse habet *d. l. fin. §. 2. ubi Richard. n. 26.* cujus tamen ommissio, ut, levis solennitas, non vitiat totum actum.

Tb. X.

Ad conficiendum inventarium insuper requiritur à judice convocatio eorum, quorum interest, æque ac in aliis juris articulis *l. 47. ff. de re judic. & l. 39. ff. de adopt.* ut certo die & hora veniant, intersint & videant inchoari prosequi, & perfici, inventarium. *Nov. 1. c. 2. §. 1.* hac comminatione quod ipsis non venientibus nihilominus heres procedat ad inventarii confectionem. Si vero abfuerint, citari debent eorum amici *Auth. sed cum testatur C. ad L. salc.* quorum etiam si copia desit, addatur quobus prioribus tertius, ita ut in locum absentiæ Legatariorum & Creditorum tres testes *Pac. in Analys. ad Cod. hoc tit n. 13. & Habn. ad Vvesenb. Tit. de jur. delib.*

43

ejusdem

ejusdem civitatis, optimæ opinionis homines adsint gute unberück-
tigte Vieberleute / qui facultatibus debent esse idonei, nov. i. c. 2. §. 1.
quos iudex pro sua discrezione tales, vel minus, æstimet Roland.
à valle de invent. p. 3. qst. 27. n. 3.

Th. XI.

Quamvis verò de jure civili res prædicto modo sese habeat
attamen moribus nostris requisitæ de jure civili solennitates non
ubivis locorum observantur, ideoq; inconsciendo inventario,
Loci ubi conficitur à tabellione adhibenda est consuetudo Jason
in d. l. fin. in pr. n. §. in fin. videmus (etenim quibusdam statutis
locorum cautum, ut inventarium intra privatos parietes com-
positum in iudicium ab herede producat, & in præsentia eo-
rum, quorum interest jurejurando confirmetur. Jure Saxonico,
etiãsi non sit confectum inventarium, tamen hæres ultra vires
hereditarias creditoribus non tenetur. LandRecht lib. 1. art. 6.
Wer das Erbe nimmet / sol zu recht die Schuld zahlen / als ferne
das Erbe reichet vid. Zobel in addit. Lit. a; modo vires hereditatis
jurato indicare non detrectet. Carpx. p. 3. C. 33. Defin. 18. & in
Weichbild art. 26. col. 3.

Th. XII.

Effectus

Effectus inventarii sunt quam plures (1.) quod heres cum in-
ventario, ultra vires hereditarias creditoribus (quibus aliàs in so-
lidum obstrictus fuisset, si inventarii confectioem neglexerit)
non teneatur d. l. fin. §. 4. & §. 6. Inst. de hered. qual. & differ. Ideoq;
heres conventus ut solidum solvat tutus est exceptione inventarii
peremptoria Roland. à Valle de invent. p. 4. qst. 9. n. 1. & Franc. d. procell. c. 4.
n. 9. (2) neq; perdat legis Falcidiaz beneficium d. l. fin. §. 4. (3) quod dedu-
cat sumptus funeris & quod in testamenti insinuationem & in-
ventarii confectioem impenderit, modo se persolvisse probaverit
dict. l. fin. §. 9. non verò expensas litis ab herede factas, quã qua-
rebatur an sit heres nec ne. (4.) quod heres à creditoribus, dum inven-
tarium conficitur non possit nec coveniri nec molestari d. l. fin. §. 1. tunc
n. rite utitur exceptione dilatoria (5.) nec debeat ex interitu rerum he-
reditariarum ullum sentire damnum d. l. fin. §. 4. ibi hereditatem sine
periculo habeant & Nov. i. c. 2. §. 1. ibi homines excepimus ex damno. (6.)
Nec fluat ex aditione confecto inventario confusio, pura si heres de-
functi sit creditor d. l. fin. §. 9. hoc tamen casu confecto inventario heres
credi-

creditor non consequitur exinde prærogativam, ut prius suum creditum possit deducere, sed par est inter ipsum & creditores ratio *Schneid. ad §. Extraneis Inst. de hered. qualit. & diff. n. 24. (7.)* Operatur quoq; quod creditores res hereditarias in solutum accipere teneantur, nec heres ad res vendendas si pecunia non adlit, obligatus est *d. l. fin. §. 5. Fachin. lib. 4. contrav. c. 39. (8.)* Item quod absq; periculo heres primo venientibus possit solvere, & sero venientes eum molestare non possint, sæpius *all. l. fin. §. 4. modo ignoraverit, alios tempore esse potiores, non fisciaverit; tunc enim fuit in mala fide l. 41. ff. ad l. Falcid.* Deniq; (9.) producit probationem, ita ut inter instrumenta publica referatur *l. fin. vers. Sin autem C. arbit. tutel. & Carpz. p. 3. C. 33. Def. 8. n. 7.* Creditori tamen facultas contra id probandi, sive per tormenta servorum sive in subsidium per sacramentū, exinde non adimitur *d. l. fin. §. 10. C. de jur. delib.*

Tb. XIII.

Inter affinia Inventarii haud incongruè referri possunt beneficium competentiae: Qui enim illo beneficio munitus est, ultra quam facere potest creditoribus non tenetur. Jus retentionis quod etiam solidi executionem juxta intentionem agentis impedit. Item actio de peculio, qua conventus non in solidum sed peculiotenus saltem tenetur. Inventarium quoq; quod curator bonorum facere incumbit *secundum l. 1. §. 26. ff. de ventr. in poss. bon. mitt.* Referimus deniq; inter affinia juratam specificationem bonorum, quæ de *l. s.* non nisi deficiente inventario locum habet *Carpz. p. 2. C. 11. Defin. 6.*

Affinia

Tb. XIV.

Ultimo loco contraria breviter pertractanda assumimus, inter quæ in genere dolum referimus, qui nemini prodesse sed obesse debet *l. 22. in fin. ff. de re jud. l. 2. §. 2. ad SCT.* Vell. ideoq; si legitime probatus fuerit, in duplum heres teneretur *d. l. fin. §. 10. ibi. Dd.* insuperq; legis Falcidiae beneficium amittit *d. l. fin. §. 14.* quod de jure *fforum* in illa parte, quæ dolum commisit, locum habet. Item si heres non scripserit inventarium & hereditatem non repudiaverit in solidum tenebitur. In specie contrariam consuetudinem, qualis in Gallia observari dicitur. *Vid. Guid. Pap. Decif. 330.* Item judicis de omittendo ex justa causa decretum. *Barzol. in l. 7. ff. de administ. tutel. n. 19. Mey. ad jus Lub. lib. 1. fol. 492.*

Contraria

n. 9.

¶ 9. Prohibitio etiam ipsius testatoris, huic pertinet, cum testamento cavere possit, quo min⁹ hæres inventariū conficiat *Carpz. p. 2. c. 11. Def.* Quod tamē in distincte verū non est. Deniq; corrui, si in forma ab ipso tabulario peccatum esse doceatur, etenim inventarium non legitime confectum perinde habetur, ac si planē nullum sit factum *arg. l. 6. ff. qui test. cog.* quod tamen heredi minimē nocet *vid. Hilig. ad Denell. lib. 7. c. 3. Lit. E.* An etiam ob non factum inventarim liberi amittant legitimam in discursu videbimus. Hæc vero pro instituti ratione hac vice delibasse sufficiant D. T. O. M.
sit laus & honor in sempiterna
secula.

COROLLARIA.

Aditio hereditatis interdum non est actus meræ facultatis,

2.

Hæres extraneus post aditionem rectè facit inventarium,

3.

In denunciatione novi operis, nunciatus in opere extruendo statim pergere potest, dummodo satisfactionem Offerat.

4.

Nulla est pugna inter l. fin. ff. de condict. caus. dat. & l. 5. § 1. ff. de præscript. verb.

5.

Pater adoptans extraneus in filio adoptivo an habeat potestatem quaritur? Nos contra Affirmantem Neg. Contra Negantem Affirm.

§ (o) §

Hæc ubi ROBBIGII moderamine tmemata docta
Eximiis ponis discutienda viris,
HOLLMANNE, Aoniæ pars ingeniosa palestræ,
Arridet cœptis clara Rhodante tuis.
Gratius haud quicquam sibi Patria protinus optat,
Quam Te Musarum Cultra vireta sequi.
Macte piis cœptis, faveat, DEUS ipse labori
Te Themis ad summum culmen Amice vehet.

amicitiæ ergo scribebat

Henricus Klosterman/
Herv. Westph.

Ulus in incepto fert fructum sine paratum,
Qui merito summum dicitur esse decus:
Intrepidus talem qui non conamine toto
Quærit; Iners secum cor sine mente gerit.
Sensibus aut aliis Te provida fata creantur,
Qui nodos divæ solvere legis amas.
Gratulor hoc cœptum, benedicat JOVA supernè!
Ut mage vireseat fructus in hisce TIBI.

Quod vovet ex animo

Samuel Hollmann,
patruelis H. W.

Optima jura tulit Flos noster Justinianus:
Hæres sit tutus, si sibi prospiciet
Mandando tabulis scribi quæ quisq; reliquit
Testator, quoniam talia multa juvant;
Falcidiam deducis enim modo dicta notabis;
Hac ratione tibi commoda multa feres.

J. H. M.
L. W.

JOHAN-

Ad DN. Respondentem.

JOHANNES HOLMAN,

κατ' ἀναρχαμ: rejectis aspiratis

ANNO; NOLES IMA.

ANNO, quo primum cepit nutricula Phœbi
Rosea fragranti pascere corda thymo;
IMA tu NOLES dicebam serpere terrâ

IMA te tollet masculus ardor humo;
Nam qui mente latet generosus fervor in IMA,

Anno confurgit, nec latuisse potest:
IMA sequi NOLES, id quod conamina monstrant,
Summaq; transcendes, ima relinquis humo,

Sublevat ingenium sursum se, provenit anno,
Quam speras, studiis debita palma tuis.

His ἐὺχρηστίας ἀμωρὲν ἔσθωρ

Engelbert Buschman;

Herv. Westph.

In nihilum proprus cito, SI non summus JovaH
Cepta sOrent, hominis beNE-numine diceret Ori;
Proptere A studio est DE vota mente coLendus,
Dirigat ut Natu saudO inceptuMq; secundet,
His ego concludEns (Nimium cAntasse subinde
Sumitur in pejus) niHIL ac mea candida vota
Fausi hujus ceptus siNis quoq; profero, faxit!

Hoc gratulabundus DN. Respondenti,
populari suo di lectissimo, appoluit

F. S.

Hery.

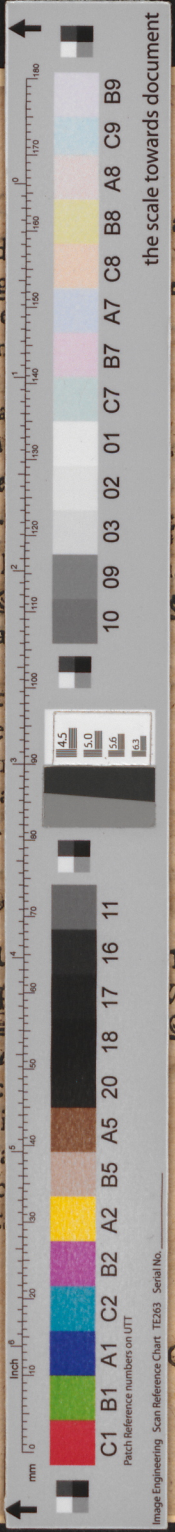
Hæc ubi ROBBIGII moderamine
Eximii ponis discutendo
HOLLMANNE, Aoniæ pars ing
Arridet cœptis clara Rhodante
Gratius haud quicquam sibi Patria protin
Quam Te Musarum Culca vireta
Macte piis cœptis, faveat, DEUS ipse la
Te Themis ad summum culmen

amicitia
Heinr

Usus in incepto fert fructum sine pa
Qui merito summum dicitur
Intrepidus talem qui non conamine tot
Quærit; Iners secum cor sine me
Sensibus aff aliis Te provida fata creatu
Qui nodos divæ solvere legis ama
Gratulor hoc cœptum, benedicat JOVA
Ut mage virescat fructus in hisce

Quod rov
Samu

Optima jura tulit Flos noster Justinianu
Hæres sit tutus, si sibi prospic
Mandando tabulis scribi quæ quisq; reliqui
Testator, quoniam talia multa juv
Falcidiam deducis enim modo dicta notab
Hac ratione tibi commoda mult

the scale towards document

erman/
mann,
7.

M.
OHAN-